

KAHLUUNIITYN BAANAN PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

SELOSTUKSEN TIEDOT

KOHTEIDEN NIMET	Kahluuniitty, Silvolankankaantie, Silvolankankaanpuisto, Silvolantie
PIIRUSTUSNUMERO	59327-1 ja 59327-2
SELOSTUKSEN LAATI	Sini Korpinen, maisema-arkkitehti, 20.3.2024 Jenni Kerava, maisemasuunnittelija, 20.3.2024
SELOSTUKSEN HYVÄKSYI	Sirpa Mäkilä, puistosuunnittelupäällikkö, 4.4.2024
TIEDOKSI	Kaupunkitilalautakunta

Suunnittelualue

Sijainti

Suunnittelualue sijaitsee Vantaalla Kaivokselan (nro 16) kaupunginosassa. Puistosuunnitelma koskee pyöräilyn baanaa välillä Kahluuniityntie – Kahluuniitynsilta ja se on esitetty piirustuksissa 59327-1 ja 59327-2.

Kahluuniityn baana rajautuu länsiosassa asuinpientalojen korttelialueisiin 16112 ja 16107 sekä Kahluuniityntiehen, pohjoisosassa Kahluuniityn puistoon ja Vantaanjokeen, itäosassa erillispientalojen korttelialueisiin 16143, 16113 ja 16142, Silvolankankaantiehen, vedenpuhdistuslaitokseen, Kahluuniitynsiltaan sekä Vantaanjoen varteen ja eteläosasta kytkettyjen pientalojen korttelialueen 16115.

Suunnittelualueen Helsingin puoleinen osuus rajautuu Helsingin Kuninkaantammenpuistoon.

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 9700 m², josta Helsingin puolen osuus noin 1050 m².

Kaavoitus ja maanomistus

Suunnittelualueella on yleiskaavassa merkitty lähivirkistysalueeksi (VL) ja pientalovaltaiseksi asuinalueeksi (AP). Yleiskaavassa Vantaanjoen varsi on määritelty maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi tai muuksi arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi, Natura 2000-verkoston alueeksi ja vesistöalueeksi (W). Yleiskaavassa pyöräliikenteen baana on linjattu Kaivokselasta Kahluuniityn kautta Ylästöön. Alueella on lainvoimainen asemakaava (160100 Silvolan teollisuusalue, 160500 Silvolan teollisuusalue 2 ja 001482 Kaivoksela / kortteli 16142 sekä virkistysaluetta).

Vantaanjokilaakson viljelymaisema on lisäksi valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Vantaan kaupunginmuseon kanssa on varmistettu, että Kahluuniityn baanahan toimenpiteet eivät kohdistu arvokkaalle maisema-alueelle.

Kahluuniityn baana sijoittuu kaavassa Kahluuniityn ja Silvolankankaanpuiston puistoalueille VP(P) ja VP, Silvolankankaantielle ja vedenpuhdistuslaitoksen alueelle ET. Alueen kaavassa on merkitty voimajohdon vaara-alueen raja.

Kahluuniityn baana liittyy lännestä rakennettavaan Vaskivuorentien baanaan ja idästä uudistettavaan Kahluuniitynsiltaan. Baana sijoittuu itäreunalla osittain Helsingin Kuninkaantammenpuiston puolelle.

Vantaan kaupunki omistaa kaava-alueen Silvolankankaan puistoalueen ja Silvolankankaantien. Kahluuniityn puistoalueella olevat määräalat 92-419-1-197-M601 ja 92-419-1-197-M602 eivät ole kaupungin omistuksessa, muilta osin Kahluuniityn puistoalue on kaupungin omistuksessa. Vedenpuhdistuslaitoksen alue ET alue on HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän omistuksessa. Kuninkaantammenpuiston retkeily- ja ulkoilualue (VR) on Helsingin kaupungin aluetta.

Alueen nykytila

Suunnittelualue on monimuotoinen, laaja ja pääosin avoin niittyalue, joka rajautuu pohjoisesta Vantaanjoen Natura2000-alueeseen. Nykyistä metsää on Kahluuniityn länsiosassa ja idässä Helsingin Kuninkaantammenpuiston puolella. Kahluuniityn itäosassa kasvaa nuorehkoa tiheää puustoa. Kahluuniityn itäreunalla ja Silvolankankaanpuiston kohdilla suunnittelualue rajautuu tontin puoleisiin kuusiaitoihin.

Kahluuniitty kuuluu liito-oravan elinympäristöön, jonka ydinalue sijoittuu alueen länsiosaan. Alue kytkeytyy osaksi Vantaanjoen ekologista runkoyhteyttä. Kahluuniityn baana kulkee liito-oravan ydinalueen eteläpuolelta ja liito-oravan elinympäristöjen läpi. Raitin varrelta on tunnistettu pesä- ja kolopuita. Liito-oravan kannalta tärkeät kulkuyhteydet suunnittelualueella sijaitsevat ydinalueelta Vantaanjoen rantametsien kautta pohjoiseen ja itään, lisäksi yhteys Helsingin puolelle Kuninkaantammenpuistoon.

Suunnittelualueen itäreunassa 110 kV voimalinja, jonka vaara-alue on 25 metriä. Yksi voimalinjan pylväk sijoittuu suunnittelualueelle.

Luonto- ja maisema-arvot

Alueen pohjoispuolelle sijoittuva Vantaanjoki on Natura 2000-alueita, mutta varsinaiselle suunnittelualueelle ei sijoitu luonnonsuojelualueita tai Natura-alueita.

Suunnittelualueen länsiosan metsä on liito-oravan elinympäristöä ja alueelle sijoittuu myös liito-oravan ydinalue. Suunnittelualueen itäosassa on liito-oravan kulkuyhteyksireitti, joka on Vantaan ja Helsingin kunnanrajat ylittävä. Länsiosan metsä on varttunutta sekametsää, jossa valtapuulajeja ovat kuusi, koivu ja haapa, pensaskerroksessa on paljon tuomea ja raitaa. Metsäalueen hoitoluokka on suojametsä (M4).

Suunnittelualueen keskivaiheilla on maisemaniittyä (hoitoluokka B3) ja sen itäpuolella avointa aluetta (hoitoluokka B4), joiden kasvillisuus on matalaa ja heinävaltaista. Kasvilajisto on tyypillistä tuoreiden heinäniittyjen ja alueella esiintyy esim. metsäkurjenpolvea, niittynätkelmää, ojakellukkaa, koiranputkea, päivänkakkaraa ja

nurmitädykettä. Niityllä on paikoin kosteita painanteita, joissa kasvaa mm. mesiangervoa.

Liito-oravien elinympäristöön kuuluvat järeät ja komeat puut ovat itsessään maisemiarvo. Maisemaniityn viereiset kookkaat raidat ja pajupensaat ovat tärkeitä elementtejä maisemallisesti sekä luonnon monimuotoisuuden ja erityisesti pölyttäjähönteisten kannalta. Maisemaniitty on myös avoimilla alueilla viihtyvien lajien, kuten hönteisten ja lintujen kannalta merkityksellistä elinympäristöä, sillä kukkivat kasvit tarjoavat ravintoa hönteisille ja niittykasvillisuus suojaaa, pesäpaikkoja ja ravintoa linnuille. Maisemaniitty tuo maisemaan avaruutta ja näköaloja. Suunnittelualue on osin Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.

Maaperä

Kahluuniityn suunnittelualueella on tehty pohjatutkimuksia eri aikakausina reilussa parissa kymmenessä pisteessä. Pohjatutkimukset ovat yksinomaan painokairauksia.

Maanpinta vaihtelee välillä +23,0...+28,3. Lännessä suunnittelualue kulkee nykyistä ulkoilureittiä pitkin. Keskellä puisto on tasaista ja luonnontilaista niittyä. Idässä nouseaan mäen laelle Silvolankankaanpuistoon ja siitä alas Vantaanjoen ylittävälle Kahluuniityn sillalle.

Nykyisen ulkoilureitin alla on noin metrin paksuiset rakennekerrokset, 0,5...3 m pehmeää savea ja 0,5...2,5 m kovaa/tiivistä savea, silttiä tai hiekkaa. Niityllä on kuivakuorikerroksen alla 1...5 m pehmeää savea ja 1,5...9 m kovaa/tiivistä savea tai silttiä. Molemmilla alueilla näiden pohjamaakerrosten alla on tiivis moreenikerros. Mäki koostuu tiivistä siltistä ja hiekasta, ja kallionpinta on oletettavasti lähellä maanpintaa muutaman metrin syvyydessä.

Niityllä suunnittelualueen ulkopuolella etelässä noin 40 metrin päässä suunnitellusta pyöräilyreitistä on yksi siipikairauspiste, jonka perusteella arvioitu pehmeän saven redusoimaton suljettu leikkauslujuus on 12...20 kPa.

Niityllä suunnittelualan ulkopuolella etelässä noin 100 metrin päässä suunnitellusta pyöräilyreitistä on yksi pohjavesiputki, jonka perusteella mitattu pohjaveden painetaso on 1,7...2,9 metriä maanpinnan alapuolella (mittaukset 2020-2021).

Hydrologia

Kahluuniitty sijaitsee Vantaanjoen valuma-alueella asutuksen vieressä, noin 100 metrin päässä Vantaanjoesta. Nykyisellään suunnitteluala on puistoaluetta, jossa on avointa ja puoliavointa niittyä ja metsikköä. Puiston vesiä kulkeutuu nykyisellään avo-ojiin, joista ne ohjautuvat jokeen. Puisto sijaitsee 1. luokan Kaivokselan pohjavesialueella.

Suunnitelman tavoitteet

Suunnitelman pääperiaatteet

Kahluuniityn baan puistosuunnitelma on osa Vantaan baanaverkkoa, jossa on tarkoituksena kehittää Vantaan pyöräliikenneverkostoa. Kahluuniityn baana jatkaa lännestä Vaskivuorentien baanaan ja liittyy idästä Kahluuniityn siltaan. Kahluuniityn baana on osa Myyrmäen ja Tikkurilan välille rakentuvaa baanaa. Kahluuniityn baan puistosuunnitelma tarkentaa baan yleissuunnitelmaa. Nykyinen virkistysreitti säilyy niityn jokirannassa ja baana rakennetaan erilliseksi pyörätieksi.

Suunnitelmassa baana on yhteensovitettu ympäristöönsä huomioiden mm. baan suunnitteluperiaatteet, nykyiset liito-oravayhteydet, -alueet ja näiden kehittäminen, voimajohdon vaara-alue, liittymiset olemassa olevaan ympäristöön sekä mahdollisuuksien mukaan myös asukkailta tulleet toiveet. Viranomaisneuvottelujen perusteella baan suunnitteluratkaisun ei todeta heikentävän liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Resurssiviisauteen liittyvät tavoitteet

Suunnittelussa edistetään Vantaan resurssiviisauden tiekarttaan liittyviä tavoitteita, joita suunnitteluala-alueella on huomioitu muun muassa seuraavasti:

- Kaupunkiluonnon monimuotoisuuden edistäminen monilajisella ja -kerroksisella sekä elinympäristöihin sopivalla kasvillisuudella
- Maanrakennuksen päästöjen minimointi ja alueelta kaivettavien maamassojen uudelleenkäyttö alueen pintojen muotoilussa
- Kuorituista pintamaista paikalle tehtävän kasvualustan käyttö niittyverhouksissa
- Tiheiden puustoisten alueiden harvennusta vahvistamaan isompien puuyksilöiden kasvumahdollisuuksia sekä liito-oravan yhteyttä tukevat puuistutukset
- Luonnon monimuotoisuuden tukeminen säästämällä pölyttäjille tärkeitä puita; mahdollisuuksien mukaan myös lahopuiden sijoittamista alueelle
- Alueen luonnonmukaisen vesitasapainon säilyttäminen ja hulevesien ohjaaminen nykyisiin ojiin
- Energiankulutuksen vähentäminen käyttämällä energiatehokkaita valaisimia

Puiston reitit

Nykyinen Vantaanjoen rannan tuntumassa oleva kivituhkapintainen reitti säilyy.

Kahluuniityn baanan pyörätie on 4 metriä leveä ja punaisella asfaltilla pinnoitettu. Pyöräliikenteen suunnat erotetaan toisistaan ajoratamaalauksin. Kävelytie on 2,5 metriä leveä ja erotettu noppakiviraidalla pyörätiestä. Kävelytie on kivituhkapintainen alueen länsiosassa ja erkanee baanan vierestä liityttäessä nykyiseen puistoraittiin, joka kulkee Kahluuniityn keski- ja pohjoisosassa. Kahluuniityn itäosassa kävelytie liittyy takaisin baanan viereen ja muuttuu asfalttipintaiseksi. Silvolankankaantien ylityksen kohdalle toteutetaan uusi korotettu suojatie Vantaan suojateitä koskevien tyyppipiirustusten mukaisesti. Helsingin Pitkäkoskentie ja Kahluuniitynsillan välisellä osuudella, baana muuttuu ajoradaksi. Kahluuniityn baana valaistaan.

Kahluuniitynsilta tullaan erillishankkeessa peruskorjaamaan, korjaussuunnitelman yleispiirustus piir. nro. 59317-401. Vantaan baanaa on suunniteltu jatkettavan Kahluuniitynsillalta kohti Ylästön Jokitietä.

Baanan tasaus, hulevesien käsittely ja baanan kerrokset

Hulevesien hallinnassa pyritään noudattamaan nykyisiä virtausreittejä.

Kahluuniityn baanan tasaus noudattelee etelästä Kahluuniityntieltä lähtien pääpiirteissään nykyistä maanpintaa, pituuskaltevuudella 1%. Baanan alin kohta muodostuu nykyisen ojan kohdalle. Oja purkaa suoraan Vantaanjokeen. Ojasta pohjoiseen niittyosuudella tasauksessa ollaan hieman penkereellä. Niityllä baanan kaarteessa on taas nykyinen oja, johon kerätään baanan kuivatusvedet baanan tasauksen ollessa molemmin puolin baanaa minimikaltevuuksilla 0,5-0,6%. Tämä oja purkaa suoraan Vantaanjokeen. Nykyisen ulkoiluraitin liitoskohdasta baanan tasaus nousee itään päin ylämäkeen baanan sallitulla maksimikaltevuudella 6,5%, jolloin ollaan jonkin verran penkereellä. Korkein kohta baanan tasauksessa on juuri ennen Helsingin rajaa. Helsingin puolella baana laskee itään 6% kaltevuudella. Baanan kuivatusojat tässä laskevat Pitkäkосkentien viereiseen nykyiseen avo-ojaan ja sitä kautta idempänä rummussa Vantaanjokeen. Baanan tasaus laskee Pitkäkосkentieltä Vantaanjoen ylittävälle Kahluuniityn sillalle 5%:n kaltevuudella.

Koska nykyiset Kahluuniityn poikittaiset ojat purkavat suoraan Vantaanjokeen, oja perataan vain tarvittavilta osin ojien liitoskohdista työmaanaikaisen kiintoaineksen kulkeutumisen vähentämiseksi.

Kahluuniityn baanan katuluokka tasaisella niittyosuudella aina nykyisen raitin jälkeiseen ylämäkeen saakka on 6 ja pohjamaaluokka F. Kadun rakennekerrosten paksuus on 0,99 m. Baanan mäkisellä loppuosalla katuluokka on 6 ja pohjamaaluokka E. Kadun rakennekerrosten paksuus tällä baanan osalla on 0,79 m.

Liito-oravan elinympäristön huomioiminen

Suunnittelualueella säilytetään liito-oravan elinympäristön kannalta tärkeiden puiden lisäksi puut, jotka tukevat liito-oravareittien kehittymistä suunnittelualueen itäosassa. Liito-oravayhteydet tukeutuvat osittain nykytilassa tontinpuolen istutuksiin, joista erityisesti kuusiaidat ovat yhteyden toimivuuden kannalta tärkeitä yhteyspuita. Yksityisellä maalla sijaitsevat reitit ovat toissijaisia ja pääreitit kehitetään kaupungin omistuksessa olevalle maa-alueelle. Liito-oravien elinalueen ja kehitettävien yhteyksien kohdille istutetaan liito-oravalle soveltuvia isokokoisiksi kasvavia lehti- ja havupuita, ja lajeista suositaan mm. metsäkuusta.

Kasvillisuus

Uutta puustoa istutetaan lisäksi baanan ja pientalojen väliin jäävälle osuudelle näkösuojaksi. Kytettyjen pientalojen korttelialueen 16115 pohjoispuolelle muotoillaan baanan rakennusalueelta kaivetuilla maamassoilla matalia kumpareita, joihin istutetaan lehti- ja havupuita, jotka voivat esimerkiksi olla jalopuita.

Rakennusalueelta kaivetuilla maamassoja hyödynnetään myös voimalinjan kohdalle jäävän alueen muotoilussa. Voimalinjojen alle ei voida isoja puita istuttaa, joten näillä alueilla istutuksia tehdään pensasistutuksia sekä yksittäisinä että laajempina istutusalueina. Myös näillä istutuksilla tuetaan liito-oravayhteyttä.

Baanan luiskiin ja kaivetuilla maamassoilla muotoiluille alueille kylvetään monilajinen niitty. Niityn lajisto valitaan kasvupaikan mukaisesti, jolloin mm. Kahluuniityn kosteammilla kohdilla ja uomissa käytetään eri lajistoa kuin voimalinjan alla oleville paahteisimmille alueille.

Kahluuniityn niittyaluetta kunnossapidetään maisemaniittynä (A3) ja puiston itäreunan niityn puustoista aluetta avoimena alueena (A4). Itäreunan puustoiselta alueelta poistetaan vesakkoa ja tiheämpää puustoa, jotta alueelle kehittyy laadukas liito-oravayhteys. Kahluuniityn länsireunan puustoista aluetta kunnossapidetään suojametsänä (M4). Silvolankankaanpuistoa kunnossapidetään maisemaniittynä (A3).

Kahluuniityn eteläosaan, voimalinjan ja Silvolankankaantien väliin jäävä osuus jää Kahluuniityn baanau suunnittelun ulkopuolelle. Liito-oravayhteyden kehittämistä olisi tässä kohtaa myös hyvä tehdä harventamalla alueella olevaa tiheää lehtipuuryhmää, jotta siihen voi kehittyä laadukasta puustoa. Silvolankankaantien varressa olevat järeät haavat ovat liito-oravien reitin kannalta tärkeitä.

Esteettömyys

Kahluuniityn baana on esteettömyyden perustaso.

Valaistus ja rakenteet

Kahluuniityn baana valaistaan 6 m korkeilla pylväillä. Voimajohdon vaara-alueella käytetään puisia valaisinpylväitä, jotka tarvittaessa maadoitetaan. Pylväiden sävy toteutuu Vantaan valaistuksenaluesuunnitelman mukaisesti. Valaistus suunnataan siten, ettei siitä aiheutu häikäisyä pientaloja kohti.

Baanau varteen sijoitetaan Vantaan baanabrändin mukaisia opasteita. Opasteiden sijainti katsotaan tarkemmassa suunnitteluvaiheessa.

Pohjarakentaminen

Nykyisen ulkoilureitin ja niityn alueella vahvistetaan pohjamaata suunniteltavan pyöräilyreitit alla pilaristabiloinnilla osuuksilla, jossa tasaus nousee ja pehmeä savikerros on paksu. Osuuksilla, jossa tasaus nousee vain vähän tai pysyy entisellään ja pehmeä savikerros on ohut, ehdotetaan käytettävän vaahtolasimursketta tai vastaavaa kevennysmateriaalia pohjamaahan kohdistuvan maankuorman vähentämiseksi. Näillä pohjanvahvistustoimenpiteillä vähennetään suunniteltavan pyöräilyreitit kokonaispainumaa, painumaeroja ja korjaustarpeita tulevaisuudessa sekä parannetaan pyöräilijöiden käyttökokemusta.

Mäkialueella leikataan nykyisiä maakerroksia, oletettavasti silttiä ja hiekkaa, ja tutkitaan voiko näitä maamassoja hyödyntää täytöissä puiston muissa osissa.

Suunnittelualueelta on kartoitettu haitallisia vieraslajeja, jotka poistetaan kaivamalla riittävän syvältä ja toimittamalla kaivettu maa-aines loppusijoituspaikkaan Vantaan ohjeistuksen mukaisesti.

Suunnittelutyöryhmä

Suunnittelua on tehty Vantaan kaupungin toimeksiannosta yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa. Konsulttina suunnittelutyössä on toiminut Ramboll Finland Oy.

Vuorovaikutus

Suunnittelun aikana on asukailta saatu toiveita ja palautetta baanin sijoituksen ja / tai suojaavan puuston suhteen. Asukailta tulleiden toiveiden perusteella suunnittelussa on sijoitettu suojaistutuksia ja tarkennettu ratkaisuja siten, ettei tontin puoleista puustoa ole tarvetta poistaa. Kaikkiin toiveisiin ei ole pystytty vastaamaan, jotta liito-oraville tärkeimmät puut on pystytty säilyttämään ja baanin suunnitteluperiaatteiden mukainen baanin yhteys ja turvallisuus toteutuu.

Kustannusarvio

Rakentamiskustannukset ovat yhteensä noin 631 000 euroa (alv 0 %).

Muuta

Kahluuniityn baanin rakentamisen aloittaminen on alustavasti vuoden 2024 rakentamishjelmassa.